

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VIII
สารบัญรูปภาพ	IX
บทที่	
1 บทนำ	1
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา.....	5
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	17
3 ขอบเขตของการวิจัย	18
3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	18
3.2 ประเด็นเนื้อหา.....	19
3.3 ขอบเขตด้านประชากร	20
3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่	20
4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย	20
4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	20
4.2 สมมติฐานการวิจัย.....	22
5 คำถามการวิจัย.....	22
6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	23
7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	23
2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
1 ความหมายและสถานการณ์แม่น้ำในประเทศไทย	26

บทที่	หน้า
1.1 ความหมาย.....	26
1.2 สถานการณ์แม่น้ำในประเทศไทย.....	29
2 ทฤษฎี ปรัชญา แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	36
2.1 ทฤษฎีความนิติบุคคล.....	36
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นนิติบุคคล.....	38
2.3 ประเภทของนิติบุคคล.....	41
2.4 ปรัชญากฎหมาย.....	46
2.5 แนวคิดพื้นฐานในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	80
2.6 หลักการเรื่องความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Justice) ..	86
2.7 แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม	87
2.8 แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	88
2.9 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Concept of Public Participation)	92
3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองแม่น้ำและสิทธิของแม่น้ำ	100
3.1 กฎหมายระหว่างประเทศ.....	100
3.2 มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ.....	121
3.3 กฎหมายภายในประเทศไทย.....	139
3 วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology).....	149
1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research).....	149
1.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการแม่น้ำเพื่อคุ้มครองสิทธิแม่น้ำ	149
1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	150
2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview).....	151
2.1 ประชากรสัมภาษณ์	151
2.2 ประเด็นสัมภาษณ์.....	152
3 การมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-design)	152
3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง.....	153
3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการ.....	154
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	155
5 การจัดทำกฎหมายต้นแบบ.....	155

บทที่	หน้า
6 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	156
4 รูปแบบการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ.....	157
1 สภาวะการณ์ของปัญหาและผลกระทบของแม่น้ำ.....	159
2 กฎหมายสิ่งแวดล้อมเพื่อการคุ้มครองสิทธิของมนุษย์	171
2.1 ปัญหาน้ำเสีย	171
2.2 ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ริมน้ำ	178
2.3 ปัญหาการขยายตัวของวัชพืช	182
3 การคุ้มครองระบบนิเวศธรรมชาติและสิทธิของแม่น้ำในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ	184
3.1 การคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำและระบบนิเวศในกฎหมายระหว่างประเทศ	184
3.2 การคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำและระบบนิเวศในกฎหมายต่างประเทศ...	190
4 รูปแบบและโครงสร้างกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ.....	206
4.1 การได้มาแห่งสิทธิของแม่น้ำ	207
4.2 ขอบเขตสิทธิของแม่น้ำ	213
4.3 มาตรการและการจัดการเพื่อพิทักษ์ คุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ	220
4.4 องค์กรพิทักษ์สิทธิของแม่น้ำ.....	221
5 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ.....	229
1 การจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co – Design).....	230
1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ	230
1.2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ	232
1.3 ประเด็นในร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ	233
1.4 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ	234
1.5 ผลการทำ Co-design ประชากรกลุ่มผสม.....	245
1.6 การเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ มาตรการและองค์กรผู้พิทักษ์จากผลของการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม	249
2 การจัดทำกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำต้นแบบ	251

บทที่	หน้า
2.1 เปรียบเทียบสิทธิของแม่น้ำมาตราการจัดการและองค์กรผู้พิทักษ์สิทธิ ของแม่น้ำระหว่างร่างจากผลจากการวิจัยกับผลจากการทำ Co - Design	251
2.2 รูปแบบการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ.....	253
3 การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ.....	256
3.1 หลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย.....	256
3.2 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ	261
3.3 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ พ.ศ.	262
4 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	276
5 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ.....	283
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	292
1 สรุป อภิปรายผล	293
2 ข้อเสนอแนะ	304
3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	304
4 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย	305
บรรณานุกรม	307
ภาคผนวก	317
ภาคผนวก ก. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)	318
ภาคผนวก ข. การมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)	321
ภาคผนวก ค. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing).....	324
ภาคผนวก ง. พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561	327
ภาคผนวก จ. Universal Declaration of River Rights (Draft) Also available at PREAMBLE	370
ประวัติผู้เขียน	375

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบมาตรการการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำในต่างประเทศ	139
4.1	การคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำและระบบนิเวศระหว่างประเทศ	189
4.2	เปรียบเทียบขอบเขตของสิทธิระบบนิเวศธรรมชาติในต่างประเทศ	196
4.3	เปรียบเทียบขอบเขตของสิทธิของแม่น้ำในต่างประเทศ	204
4.4	การเปรียบเทียบสิทธิของแม่น้ำที่มีการคุ้มครองสิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศกับต่างประเทศ	206
5.1	การเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ มาตรการและองค์กรผู้พิทักษ์กลุ่มประชากรเฉพาะ	244
5.2	การคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ มาตรการและองค์กรผู้พิทักษ์กลุ่มประชากรผสม	248
5.3	การเปรียบเทียบการรับรองและคุ้มครองสิทธิของแม่น้ำ จากผลของการมีส่วนร่วม ออกแบบของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม	250
5.4	การเปรียบเทียบสิทธิของแม่น้ำ มาตรการจัดการและองค์กรผู้พิทักษ์สิทธิของแม่น้ำระหว่างร่างจากผลจากการวิจัยกับผลจากการทำ Co – Design..	251
5.5	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	263
5.6	ผลจากการรับฟังความเห็นร่างกฎหมายที่นำไปปรับปรุงแก้ไข.....	280

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	21
2.1 รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2559.....	31
2.2 ความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วม	95
4.1 แนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม แบบ Anthropocentric.....	168
4.2 แนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม แบบ Eco-centric	169
5.1 การจัดทำ Co- Design.....	231
5.2 การจัดทำ Hearing.....	276